

Ročenka 2019

Dolná Tižina

Milí spoluobčania, dovoľte mi, aby som sa Vám v túto dobu adventu prihovorila. Každý rok sa spája s plánmi, predsavzatiami a cieľmi, ktoré by sme chceli uskutočniť v súkromnom aj pracovnom živote. Zároveň je časom hodnotenia toho, čo sme prežívali a urobili v uplynulom roku. Život každého človeka je prepletený neočakávanými situáciami a každého z nás určite zasiahli dni dobré a veselé, ale aj tie menej radostné, dokonca smutné.

Chcem Vás všetkých povzbudiť, aby sme mali v novom roku viac pochopenia pre potreby druhých, aby sme nešetrili úsmevom a rozdávali radosť ľuďom v našom okolí. Skúsme viac pomáhať ako kritizovať, tešiť sa z úspechov druhých, otvoriť srdcia pre všetko dobré a spoločne zveľaďovať našu krásnu obec.

Je potrebné stavať na tom dobrom a pozitívnom, rozvíjať začaté a nebáť sa väčších, či menších prekážok, ktoré určite prídu. Skúsme každý deň v novom roku prežiť lepšie, plnohodnotnejšie a spoločne si nechajme naplniť srdcia Božím pokojom, aby sme všetky prekážky, starosti a trápenia dokázali zdoľávať ľahšie.

Dovoľte mi poďakovať sa všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispievali k zveľaďovaniu našej obce, obohateniu jej kultúrneho a duchovného života. Svojou každodennou prácou dokazujete, že Vám na našej obci naozaj záleží.

Prajem Vám všetkým, aby ste boli obklopení ľuďmi, ktorí Vás majú radi a ste pre nich dôležití. Prajem Vám, aby ste mali rodinu, na ktorú sa môžete kedykoľvek obrátiť a spoľahnúť. Susedov, ktorí pomôžu a priateľov, ktorí sa s Vami podelia o každodenné starosti a radosti.

Želám Vám všetkým, nielen v mojom mene, ale aj v mene zamestnancov obecného úradu a poslancov obecného zastupiteľstva v roku 2020 viac krajších dní, viac lásky, pevného zdravia a Božieho požehnania.

Ako málo stačí... vystihujú slová jednej známej piesne:

Len klud, mier a pokora a srdce otvorené dokorán.

Len láska, pravda a česť aj keď sa to občas nedá zniest'.

Sme ľudia hriešni, preto niekedy krutí.

Klameme si, že život nás k tomu núti.

Svoj svet nosíme v sebe a so sebou a každý máme svoje vlastné nebo.

Práve preto musíme žiť aby sme našli pokoru, mier a klud.

(z českého originálu piesne Klid, mír a pokora od Richarda Müllera)

Všetko dobré v Novom roku 2020!

Lárika Tížinová
starostka obce

Naša obec v roku 2019 oslávila 580. výročie prvej písomnej zmienky

Obec Dolná Tižina s rozlohou 1615 ha leží v údolí Terchovského výbežku Žilinskej kotliny, na úpätí Malej Fatry pod vrchom Borová vo výške 440 m.n.m.

Prvá písomná zmienka o názve obci je z roku 1439 ako CHYSINA, neskôr Cyzyna, od roku 1518 Chyssyna, od roku 1598 Czizina, od roku 1773 Tižina a od roku 1920 Dolná Tižina. **Obec pôvodne patrila k panstvu Starý hrad, neskôr ku hradu Strečno.** V roku 1598 mala 23 domov a mlyn, v roku 1721 mala 21 daňovníkov. V roku 1784 sa na jej území nachádzalo 205 domov, v ktorých žilo 212 rodín. V tom čase mala obec 1226 obyvateľov.

Na začiatku 19. storočia postihol obyvateľov obce týfus a mor. Veľa ľudí podľahlo epidémii, a tak v roku 1828 mala obec síce 340 domov, ale len 898 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, salašníctvom a prácou v lese.

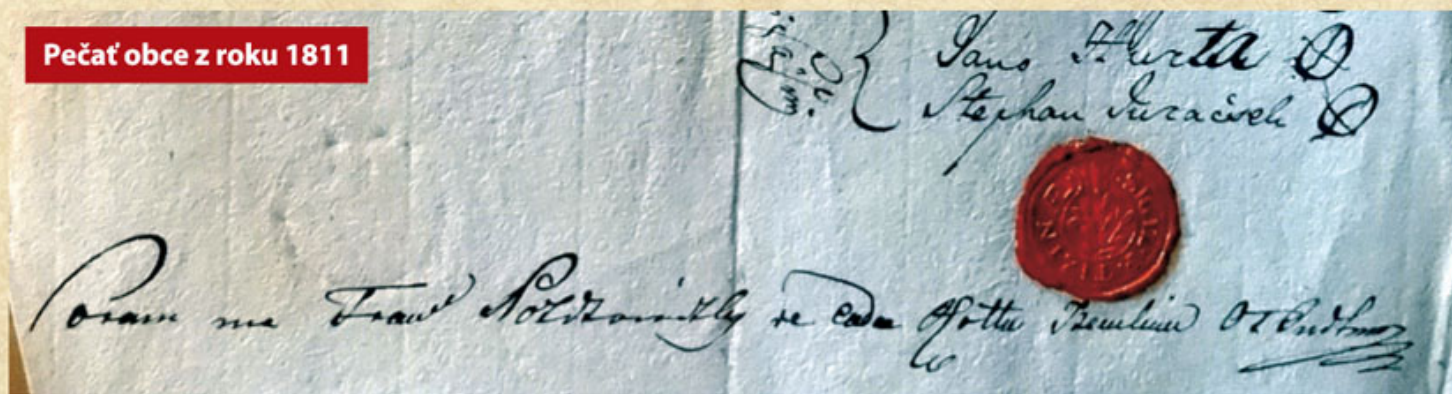
V roku 2009 mala obec 365 domov a 1149 obyvateľov. V roku 2019 má naša obec 386 domov a 1440 obyvateľov (stav k 15. decembru 2019). **Súčasťou obce sú aj osady Bačín, Kamenná, Frankovia a Zichovia.**

Medzi najstaršie stavby v obci patrí budova fary, pôvodne drevená, ktorá bola postavená v roku 1789 a **Kamenný most** (pri kamenných pivniciach) z roku 1830.

Dominantou obce je neskoroklasicistický rímskokatolícky Kostol sv. Michala Archanjela, postavený v roku 1875 a obnovený v roku 1960. V jeho interiéri nájdeme maľby od významného slovenského maliara Jozefa Hanulu.

Najstaršie pečatidlo Dolnej Tižiny pochádza z 18. storočia, pravdepodobne z roku 1785, kedy Trenčianska stolica nariadila alebo dala priamo vyhotoviť obciam pečatidlá. Pôvodná pečať s priemerom 25 mm má v obraze krížek s tulipánovým kvetom, ktorý presahuje až po vonkajší okraj pečate, s kruhopsom SIGIL. P. TIZINAE (SIGILLUM PAGI TIZINAE – Pečať obce Tižina). Najstaršia pečať je (zatiaľ) zachovaná na listine z roku 1811. Tá istá pečať je použitá na testamente Jána Jarjaša z roku 1825, na písomnosti z roku 1845, kedy uzavrelo Gbelianske panstvo s obcou Tižina dohodu, ktorou dalo obci do užívania panskú hoľu Grúň a taktiež na mezepise obce v roku 1855.

Pečať obce z roku 1811

Podľa školskej kroniky bola v obci pri rímskokatolíckej farnosti založená stanica organistu a súčasne aj stanica učiteľa v roku 1821. **Archívne pramene z polovice 20. storočia udávajú vznik školy v Dolnej Tižine v roku 1806.** Keďže farnosť v obci bola založená v roku 1805, dá sa predpokladať, že pri fare vznikla i škola. V druhej polovici 19. storočia mala fara popisné číslo 1, škola popisné číslo 2. **V júli 1965 sa začalo s výstavbou novej školy**, v ktorej vyučovanie začalo už 4. januára 1967. Na začiatku školského roka 1967/68 bol počet žiakov na škole 401. Z toho z Dolnej Tižiny 251 a zo Stráže 150 detí. **V roku 2017 oslávila Základná škola v Dolnej Tižine svoje 50. výročie.**

Materská škola v Dolnej Tižine bola otvorená 25. novembra 1968. V čase zriadenia sídlila materská škola v budove súčasnej skautskej klubovne. **Stavba novej materskej školy sa začala v roku 1975, pričom jej otvorenie sa konalo 17. septembra 1990.** Počas letných prázdnin v roku 2016 prešla budova Materskej školy v Dolnej Tižine kompletnou rekonštrukciou.

V obci pôsobia viaceré združenia a kluby - **Dobrovoľný hasičský zbor** od roku 1924; Slovenský skauting - **111. zbor Úsmev Dolná Tižina**, ktorého oficiálny začiatok činnosti sa dátuje na 3. októbra 2008; od roku 2013 **Poľovnícka spoločnosť Kriváň Malá Fatra**, nadväzujúca na aktivity Prvej poľovníckej ochrannárskej spoločnosti Bačín Dolná Tižina založenej v roku 2003; **Jednota dôchodcov Slovenska**, ktorá začala v obci pôsobiť od 16. apríla 2015 i **Futbalový klub Fatran Dolná Tižina**, založený v roku 2016. V obci pôsobia i ďalšie dobrovoľné združenia ako napr. turisti či holubiari.

Kultúru, tradície, zvyky i nárečia zachovávajú predovšetkým folklóristi a hudobníci, ktorí svojimi vystúpeniami v krojoch obohacujú takmer všetky podujatia v obci.

Tižinské nárečie je charakteristické tým, že sa v mnohých slovách namiesto *l* hovorilo *v*.

hvava – hlava; kováče – koláče; bova – bola; spievava – spievala; ceva – celá; robev – robil; do kosteva – do kostola; vravev – vrael, hovoril; opvatevo – oplatilo; diabev - diabol

V niektorých slovách sa namiesto *ie* hovorilo *len* i (prípadne namiesto *a* sa hovorilo *i*)

sedít – sedieť; vedít – vedieť; ležit – ležať; bežit – bežať

Lokálna kaplánka Tižina s filiálkou Zemianska Stráža, ktorú zriadili v roku 1789, bola kráľovským dekrétom cisára Františka povýšená na farnosť 20. apríla 1805. Do roku 1789 patrili Tižina a Strassa do Varínskej farnosti. V súčasnosti farnosť Dolná Tižina s filiálkou Stráža patrí do Žilinskej diecézy, do ktorej bola včlenená 14. februára 2008, kedy pápež Benedikt XVI. podpísal dekrét o zreorganizovaní diecéz na Slovensku. Žilinská diecéza vznikla odčlenením niektorých farností z Nitrianskej a Banskobystrickej diecézy. Do roku 2007 patrila farnosť Dolná Tižina pod Nitriansku diecézu. Od roku 2007 spadá do Varínskeho dekanátu.

Snímok dolnotižinského kostola z augusta 1932

Obcou preteká potok Tižinka (v mapách uvádzaný aj ako Tižinský potok), ktorý vyviera v časti Senkove nad Kamennou a má tri prítoky. Jeden tečie na hornom konci spod Borovej (z Lalušky) a vlieva sa do Tižinky z ľavej strany pod otáčkou autobusu, ďalší prítok Hlboké sa vlieva do potoka v strede obce z ľavej strany poniže priemyselného obchodu a na Kadury na Tižinkách sa sprava vlieva Kozí jarok, ktorý vyviera pod Dúbravou. Tižinka ústi do Varínky v strážanskom katastri. Z osady Bačín tečie Bačinský jarok, ktorý sa vlieva do Varínky vyššie katastra Stráža.

Uvítanie detí v obci

V minulom roku 2018 sa v obci narodilo 27 detičiek, ktoré sme uvítali 10. apríla 2019.

*Nech Vám v zdraví, láske rastie,
nech Vám dáva iba šťastie.
Vo dne, v noci, skrátka stále,
nech Vás teší dieťa malé.*

Srdečne vítame medzi nami našich najmenších, narodených v roku 2019...

Stella Michalovičová
Maroš Harvánek
Lucia Cvancigerová
Samuel Mitka
Jakub Kmeť
Martin Ďurana

Šimon Falašta
Lukáš Cabadaj
Matteo Tichák
Tadeáš Keliar
Lucia Dobšínská
Pavol Rajčan

Blahoželáme jubilantom, ktorí v roku 2019 oslávili:

70 rokov:

Ondro František • Adam Staňo
Viktor Kubík • Marian Bučkuliak
Marian Tavačiak • František Furdala
Peter Bačinský • Ondro Ladislav
Anna Janíčková • Emília Gažová
Margita Zichová • Vlasta Lacková
Jozefa Bačinská • Alžbeta Zichová
Irena Sedúchová • Mária Ondrová
Kamila Chabadová • Mária Ďurinová
Eva Falaštová

75 rokov:

Anton Haluška • Emília Ďurinová
Jozefa Frančeková • Jozefa Chovanculiaková
Karolína Tavačiaková

80 rokov:

Anna Trembošová • Amália Lodňanová
Anna Ondrová • Karolína Ďurinová
Ľudmila Šušoliaková

85 rokov:

Augustín Lacek • Anna Frančeková
Johana Matková

**Naši najstarší občania sú manželia Karol Bukovinský - 94 rokov
a Mária Bukovinská - 92 rokov**

Spomíname a nikdy nezabudneme...

Milan Lacek • Marie Bačinská • Andrea Androvičová
Albín Mravec • Jana Belová • Mgr. Iveta Bukovinská • Ján Zicho

Podujatia, ktoré sme spolu prežili v tomto roku...

Redikanie pod Borovú 2019

V nedeľu 2. júna sa v Dolnej Tižine konala výnimočná akcia „Redikanie pod Borovú“. Viac ako 300 návštevníkov z Dolnej Tižiny, ale aj okolitých obcí terchovskej doliny, či širšieho regiónu zažilo v prvú júnovú nedeľu oživenie prastarých tradícií a zvykov salašníctva. Redikanie pod Borovú v Dolnej Tižine spojilo aktérov na vidieku pre zachovávanie miestneho kultúrneho a prírodného dedičstva. Salašníci z mikroregiónu terchovskej doliny si v Dolnej Tižine redikom uctili zvyky predkov a upozornili na hroziaci zánik tradičného salašníctva v regióne. Podakovanie patrí p. V. Trnkovi i jeho rodine, ktorý udržiava salašníctvo v našej obci i v terchovskej doline.

Tižinské hody 2019 - oslava 580. výročia obce

Oslavy hodových slávností sprevádzali viaceré sprievodné podujatia. Jedným z nich bol Michalský beh, počas ktorého si prišli bežecké sily zmerať deti i dospelí. Súťažilo sa vo viacerých kategóriách na tratiach s dĺžkou 500 m, 1000 m a 4500 m. Každý účastník bol odmenený medailou s erbom obce.

V nedeľu 29. septembra 2019 na sviatok sv. Michala patróna dolnotižinského kostola sme si slávnostnou sv. omšou a následným kultúrnym programom pripomenuli a oslávili 580. výročie prvej písomnej zmienky o našej obci. Bola pokrstená i prvá monografia obce Dolná Tižina. *Kniha bude občanom k dispozícii koncom januára 2020.*

Pri príležitosti výročia bol pre obec p. M. Falaštom zhotovený drevený erb, za čo mu patrí veľká vďaka. Erb je osadený na verejnom priestranstve pred Obecným úradom.

- Fašiangy
- Veľkonočné tvorivé dielne, ktoré sa konali 14. apríla 2019 v Kultúrno-pastoračnom centre.
- Veľkonočný výstup na Chatu pod Suchým.
- Smetizberák, ktorého sa tento rok zúčastnilo 60 občanov našej obce.
- Stavanie mája a váľanie mája spojené s pekným kultúrnym programom škôlkarov.
- Deň detí, ktorý spolu s Obecným úradom v areáli školy organizoval 111. skautský zbor Úsmev Dolná Tižina.
- Slávnostná poľovnícka svätá omša pri Skale sv. Huberta v Dolnej Tižine, počas ktorej bola požehnaná nová drevená socha sv. Huberta, ktorú zhotovili p. M. Falašta a p. M. Kopasek.
- Mesiac úcty k starším
- Tižinské vianočné trhy

Stavanie mája

Michalský beh

Deň detí

Slávnostná poľovnícka svätá omša 2019/08/11

Mesiac úcty k starším

Jednota dôchodcov Dolná Tižina

Podakovanie za účasť, pomoc a reprezentáciu pri podujatiach patrí všetkým zložkám v obci, menovite Materskej škole, Základnej škole, Farskému úradu, Jednote dôchodcov Dolná Tižina, Dobrovoľnému hasičskému zboru Dolná Tižina, 111. skautskému zboru Úsmev Dolná Tižina, Poľovníckej spoločnosti Kriváň - Malá Fatra, Futbalovému klubu Fatran Dolná Tižina, folkóristom, hudobníkom i všetkým aktivistom.

Podarilo sa nám...

Vynovená hasičská zbrojnica

V období od marca do konca júla 2019 prebiehali stavebné práce na hasičskej zbrojnici v obci Dolná Tižina, ktoré pozostávali z búracích prác, výmeny nových výplní (dvere, okná), nové úpravy povrchov - maľby, omietky, podhlady, podlahy, zateplenie sokla, fasády objektu, nová elektroinštalácia i nové dvere. Na financovanie prác bola poskytnutá dotácia z Ministerstva vnútra SR ako podpora ochrany pred požiarmi vo výške 27 487,- Eur. Fasádu obnovenej hasičskej zbrojnice zdobí obraz patróna hasičov sv. Floriána.

Zrekonštruovaná skautská klubovňa

Obec Dolná Tižina v spolupráci so svojim cezhraničným partnerom Junák - český skaut, středisko Vsetín, z. s. zrealizovala mikroprojekt v rámci Operačného programu Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika

s názvom: *Spoznajme spoločné kultúrne a prírodné dedičstvo*, (Kód malého projektu: SK/FMP/6c/01/023), na ktorý bola poskytnutá dotácia zo Žilinského samosprávneho kraja. Vďaka projektu bola zrekonštruovaná budova skautskej klubovne. Jeho realizácia pozostávala z dvoch častí a to - stavebných úprav samotnej budovy (bolo prevedené zateplenie obvodového plášťa, prestrešenie objektu sedlovou strechou s plechovou krytinou a zo statických, sanačných a stabilizačných opatrení) a spoločných aktivít slovenských a českých skautov ako aj

zabudovania drevených informačných tabúľ v osadách Zichovia, Bačín a Frankovia a osadením dvoch vitrín na budove skautskej klubovne. V rámci projektu sa uskutočnili tri stretnutia slovenských a českých skautov. Jedenkrát vo Vsetíne a dvakrát v našej obci a okolí. Otvorenie obnovenej skautskej klubovne sa konalo 24. augusta 2019

Priechod pre chodcov pri ZŠ v Dolnej Tižine.

Účelom tohto projektu bolo vypracovanie dopravného priestoru obojstrannej autobusovej zastávky na ceste III./2074 v obci Dolná Tižina. Realizácia pozostávala z chodníka pre peších medzi existujúcou zastávkou a oplotením ZŠ, priechodu pre chodcov s osvetlením a plochy chodníka na protiľahlej strane vozovky ako čakacej plochy priechodu pre chodcov. Stavba bola investíciou obce. Trvalé dopravné značenie zabezpečila Správa ciest ŽSK. Priechod pre chodcov a značenie vytvára podmienky pre väčšiu bezpečnosť občanov a detí, ale dodržiavanie pravidiel cestnej premávky, tolerancia nás všetkých je k tomu nevyhnutná.

Boli obnovené aj obe autobusové zastávky zamestnancami obce – natreté drevené konštrukcie, vyčistené popísané steny, pozvárané a natreté zábradlie na otáčke autobusu.

Šatne na futbalovom ihrisku

V tomto roku sa nám podarilo zapísať budovu šatní na list vlastníctva Obce Dolná Tižina, čo bol dôležitý predpoklad k možnosti získania finančných prostriedkov na rekonštrukciu šatní. Materiál i práce na obnove boli zrealizované sponzorsky a to vďaka p. L. Ďurinovi, M. Ďurinovi, J. Ďurinovi, K. Chabadovi a J. Ďurinovi. Obec zakúpila do šatní nové dvere, parapety, zárubne a nábytok v hodnote cca 3 700,- €.

Nákup športovej výbavy pre futbalistov

Našu obec reprezentujú v oblastnej súťaži OBFZ Žilina tri futbalové družstvá. V roku 2019 bola podpísaná Zmluva s Úradom vlády Slovenskej republiky o poskytnutí dotácie z programu poskytovateľa Podpora rozvoja športu na rok 2019 podprogram č. 4 – Nákup športovej výbavy, kde bola poskytnutá dotácia vo výške 3 000,- €. Obec prispela sumou 1 500,- € a za tieto prostriedky boli nakúpené dresy a športové potreby pre futbalistov.

Oplotenie časti areálu ZŠ.

Jedným z posledných projektov, ktorým sa obec venovala v tomto roku bolo oplotenie časti areálu Základnej školy. Práce prebiehali počas mesiaca novembra 2019. Výsledkom je skrášlenie areálu ZŠ a hlavne uzavretie časti ZŠ, čo prispelo k zvýšeniu bezpečnosti našich detí, ktoré sa zdržujú v uvedených priestoroch. Stavebné práce boli financované z rozpočtu obce.

Obecné zastupiteľstvo schválilo poskytnutie finančných prostriedkov na materiálno-technické **zabezpečenie školskej jedálne** v hodnote 15 000,- € a 2 000,- € na čipový systém do jedálne.

Vďaka projektu **Obnova knižničného fondu** boli koncom roka 2019 dokúpené nové knihy do Obecnej knižnice v hodnote 1 000,- €. Nákup kníh v rámci realizácie projektu Obnova knižničného fondu Obecnej knižnice v Dolnej Tižine z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Obci sa podarilo majetkoprávne vysporiadať pozemky pod Domom smútku a zapísať Dom smútku na list vlastníctva obce.

Báseň k 580. výročiu obce Dolná Tižina

Obec ako každá iná,
veľa z nás si zaspomína,
ako bolo za mlada.
Priadky, krsty, paráda.
Drevenice, čo nás hriali,
v nich nám matky život dali,
tie sa rýchlo stratili.
Domy z tehál a vily,
tie sú pýchou dediny.
Deti, starých, rodiny –
všetkých vidieť aj tu dnes.
Požiarnikov, skautov dres
vyníma sa pred nami.
Polia, lúky – to sme my,
čo tvoríme dušu obce.

Na Poľanách pasú ovce,
robia syry, korbáče.
Starké pečú koláče
a dolu znie heligónka.
Podme, Šimon, Ondrej, Soňka –
tú terchovskú zaihrať!
Nalad' husle, kamarát
a nech počuť navôkol
tižinských žien spevokol!
A večer, keď stíchnu zvony,
možno sa tu niekto modlí
za nás – našu dedinu
k Bohu Otcu Dominu.

RNDr. Antónia Muchová